

РОЗВИТОК ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

Щеніна Т. Г., Яковенко В. В.
Національний авіаційний університет

Abstract. *The abstract addresses the current issue of passenger transportation development in Ukraine. The primary focus is on innovations in this sector, such as open tenders for routes and the implementation of a scoring system to assess carriers. It has been determined that these steps can shape the future of sustainable development and the adoption of European standards in the field of passenger transportation in Ukraine.*

Сучасний світ вимагає ефективних та інноваційних рішень у галузі транспортної системи, щоб забезпечити зручні та надійні перевезення для населення. Одним із ключових аспектів цієї галузі є розвиток пасажирських перевезень, який стає надзвичайно важливим для подолання транспортних викликів та забезпечення сталого розвитку країни.

Події 2022 року негативно вплинули на всю країну, зокрема і на пасажирські перевезення. Найсильніше падіння обсягу пасажирських перевезень (рис.1) було у березні: перевезли лише 63,6 млн осіб, що на 72% менше порівняно з роком раніше.

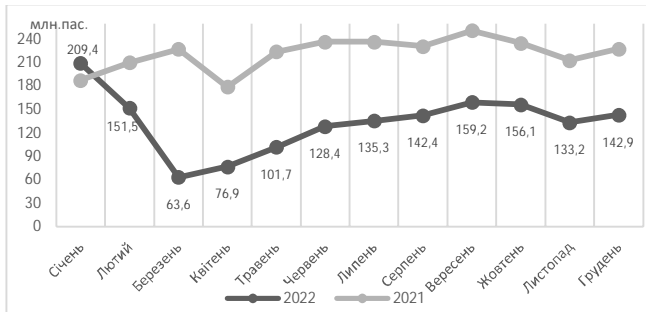

Рис. 1. Обсяг пасажиропотоку у 2021-2022 роках [1]

Загалом автобусні пасажирські перевезення в Україні здійснюються на міських, приміських, міжміських, внутрішньообласних, міжобласних та міжнародних маршрутах. Організація міських маршрутів загального користування покладається на виконавчий орган сільської, селищної або міської ради відповідного населеного пункту. Органи місцевого самоврядування формують

мережу міських автобусних маршрутів загального користування та контролюють виконання відповідного регіонального транспортного законодавства.

Організація перевезень пасажирів на міжміських та приміських автобусних лініях, які не виходять за межі території області, покладається на обласні державні адміністрації. Функціонуванням міжнародними та міжобласними перевезеннями опікується Міністерство інфраструктури. Функціонування міжнародних та міжобласних перевезень покладено на Міністерство інфраструктури. За дотриманням правил безпеки дорожнього руху слідкує поліція.

З січня 2023 року в Україні запрацювали зміни на ринку пасажирських перевезень (табл.1), які створюють умови для підвищення конкуренції перевізників та запроваджують вимоги до транспорту для перевезення маломобільних груп населення.

Таблиця 1 - Нові правила ринку пасажирських перевезень

	Було	Стало	Ефект
Конкуренція та якість	Монополізація маршрутів та непрозорість продовження дозволів	Відкриті конкурси на маршрути що 5 років	Підвищення якості перевезень через відкриту конкуренцію
Цифровізація	Паперові заявки на конкурс	Подача документів виключно в електронній формі	Прозорі конкурси, мінімізація людського фактору
Безбар'єрність	Відсутність будь-яких вимог щодо перевезення маломобільних груп населення	Чіткі вимоги до облаштування транспортних засобів для перевезення маломобільних груп населення	Доступність громадського транспорту для всіх категорій пасажирів
Безпека	Відсутність чіткого переліку порушень для позбавлення маршруту	Бальна система оцінки перевізника за порушення ПДР	Підвищення рівня безпеки перевезень пасажирів

До реформи галузь пасажирських перевезень була монопольною галуззю, і підприємці чи компанії, які роками працювали на маршруті, могли продовжити собі дозвіл ще на роки. Відсутність прозорості в процесі продовження таких ліцензій не дозволяла виходити на ринок новим перевізникам. Тепер кожні 5 років проводитимуться відкриті конкурси на маршрути, завдяки яким повинна підвищитись якість перевезень. Для оцінювання перевізників у конкурсі застосовуватиметься бальна система, а бали втрачатимуть за порушення ПДР залежно від їх тяжкості. Усього в переліку показників для оцінки зазначені 13 пунктів. Максимальний бал, який за ними можна набрати – 66 (для міських і приміських маршрутів – 56).

У нових правилах пасажирських перевезень також приділили увагу безпеці. Зокрема до конкурсу не допускатимуться перевізники, які використовують для перевезення пасажирів переобладнані з вантажівок транспортні засоби.

У разі аварії з жертвами з вини перевізника можливе негайне анулювання дозволу або розірвання договору. У разі ж інших порушень умов дозволу перевізник матиме 30-денний термін для їх усунення.

Зараз Україна посідає низьке місце серед країн континенту за якістю та безпекою перевезень. Внутрішні подорожі менш комфортні, точні та регулярні, ніж у ЄС. Тому Україні необхідно орієнтуватись на лідерів, таких країн як Німеччина, Швеція та Фінляндія - з розвинутою дорожньою інфраструктурою, якісним громадським транспортом та високими стандартами безпеки на дорогах. Наприклад, ціни на перевезення в Швеції залежать від термінів купівлі квитків: чим раніш купляеш – тим дешевше квиток. Також у країні діють знижки на регулярні поїздки – абонементи чи проїзні квитки з різними термінами, які дозволяють суттєво знизити вартість пересування.

Висновки

Отже, впровадження відкритих конкурсів на маршрути та застосування бальної системи оцінювання перевізників створює конкурентну атмосферу та підвищує якість послуг. Це сприятиме вдосконаленню та модернізації системи пасажирських перевезень в Україні, а також підвищити рівень безпеки для пасажирів.

Реформування системи пасажирських перевезень в Україні можна вважати ключовим етапом у створенні сучасної, конкурентоздатної та безпечної транспортної інфраструктури країни. Незважаючи на труднощі, пов'язані з сучасною ситуацією в Україні, ці кроки можуть слугувати основою для майбутнього сталого розвитку та впровадження європейських стандартів у галузі пасажирських перевезень.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Сазонець О. М., Леснікова І. Ю. Дослідження характеру перевезень в Україні на автомобільному транспорті. Системи та технології. 2021. № 1. С. 43-56.
3. Як повномасштабна війна вплинула на обсяги перевезень в Україні. Слово і Діло. URL: <http://surl.li/minhh>
4. Пасажирські автоперевезення в Україні: довгою дорогою до європейських стандартів. УНІАН. URL: <http://surl.li/gctuo>